

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

[53.] Docti & Neoph. amicitia sincera.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

operis, quo nullum nostris in Sinas venturis suscepit vtilius. Lexicon erat Siniensi caractere tanta diligentia accurato vt nulla ei aut linea, aut apex, aut eorum situs, nexuque varietas deesset variæ cuiusque significationi apta, prodigiosa labor memoriæ: caracteribus singulis sua erat adscripta notio, & pronuntiandi modus, literis Europæis. Iam character quibus vocabulum integrum cum notet; sintque vocabula omnia vnus syllabæ; sæpè fit vt multa significet vna vox quæ nisi diuersè vocem eandem pronuntians accinat, distinctè intelligi nequeunt; isque accentus adeo est subtilis, & assuetis etiam auribus perceptu difficilis, vt cogantur quoque interdum periti, in vola manus, aut aère certis characterem distinctum apicibus digito formare quo vocem æquiuocam, loquentis arbitrio adstringant. Excogitavit itaque Riccius notas quinque diuersas, & maximè simplices, sonis totidem congruas vocis vnus efferendæ; hisque vbi opus esset aspirandis, spiritum ex Græco asperum indidit. Pronuntiabat verba Riccius vernaculo sono, Cattaneus, musices non indoctus, sonum illum, dictis iam notis ad verba singula indicabat; & si poscerent aspirabat: quo tandem opere absoluto vetuit Riccius nostros alias sibi excogitare ad hoc & describere peculiare notas, sed his exscribendis insistere, quæ posteris communiter omnibus vsui esse possent; quod eæ non poterant, quas suo quisque priuatim arbitrio vtendas finisset; Ex idiomatis præterea duobus, vulgari addiscendo primam operam dari iussit, quod esset facilius, & elarius, passimque vsitatus; secundam alteri longè dissimili, culto, laborioso, minus necessario, nec ferè nisi Literatorum vsu trito, ne vtriusque consula disciplina geminaretur labor, & minueretur fructus. Post mensem demùm quam lentæ, ac molestæ, tam vtiliter occupatæ nauigationis Lincinum ventum est Decembris initio, vbi sub arctici, sesquiseptimo tantum gradu supra trigessimam, Iuni alueus in Gueium amnem influentis, glaciæ concretus, eorum nauigium fixit, quadrimestri solido minimè liberandum; quæ est illarum ad Septentrionem regionum natua temperies vt prima hyeme congelati amnes iter præbeant equis & curribus securum: quare illic ne tam diu hæretet otiosus, relicto ad Sarcinas cum fratre Fernande, P. Cataneo, paucisque aliis de quibus inferius, ipse cum duobus, terrestre iter arripuit, instinctu actus quem fuisse diuinum probauit exitus, tertiæ nimirum Euangelij Ministris locandæ stationis post Sciaoceam, & Nancianam: mente repetens Chiutaisum suum, in paucis fidelem discipulum, cuius assidujs literis fuerat stimulatus ad nostrorum sedem in Nanchinensi Prouincia fundandam, maximè Sucei ipsius patria; eò iter intendit. Indeque Taniam Suceo haud multum distitam in quam Chiutaisus tunc demorabatur, qui repentino illius aduentu in omnem effusus lætitiã; simul æterbo dolore ictus est, videns diuturni ærumna itineris confectum, & prope morientem. Quamuis autem angustè habitaret in cœnobio Bonziorum, lectulo suo

uost & Neoph. amicitia sincera.

suo ægotum excepit, ipse deinceps humi cubans, eique tam sedulam impendit, & liberalem curam, vt intra mensem restitueret illum pristinis viribus, expeditumque ad molestias quæ præstolabantur illum Nanchini grauiiores. Etsi verò mercedem tam obsequiosi hospitij Chiutaisus spectaret nullam præter conscientiam nobilis animi, erga Magistrum & amicum grati, duplo tamen sibi factum satis putauit, cum trigonum ex vitro solidum quod dudum cupierat, donum à Riccio accepit, qui quanquam assereret vili esse apud nos, illic sola pendendum raritate; facere nequiuit quin & nouitate, & illuminandis quoque deformibus varietate multiplicium colorum pulcherrima, margaritarum incomparabile haberetur, capsellam igitur ei recondendo curam argenteam, & duos vtrimque vmbilicos, claudi catellis aureis duabus; nec diu post in eius pretium aureos reuinit quingentos qui plaris illic sunt, quam bis, ter mille in Europa: quæ fuit eius generositas pectoris etsi tunc egeret, ne vitrum duplex quod Regi parauerat Riccius, minus illi veniret pretiosum, si fortè ab alio simile accepisset; postquam enim Regi duo illa Riccius obtulit, quæ ante Pechini ostendit, suum Chiutaisus, quingentis plus aureis vendidit. Dum autem cum eo Riccium, nondum benè firmata moratur valetudo, & crebro inter se confutunt de nouis in Regnum foribus pendendis, Euangelicæ prædicationi, conueniunt denique nusquam posse tunc id importunius quàm Nanchini, nusquam commodius quàm Sucei, quamquam ne hoc quidem, satis processurum iudicabant, nisi Rescripto Prætorij Regij Nanchinensis, obtentu summè difficili. Nanchinum ergo soluto iustitio appellunt Februarij sexto anno 1599. post celebratam lunc nouæ vertentem annum inchoantis.

Nanchini vox Sinis, aulam sonat Australem; Pechinum Borealem. Catato ista continetur, sex trans amnem Chianum complexo prouincias. Mangino illa in nouem alias ad austrum porrecta: qualem vidit Riccius hic pono, cuius nunc à Tartaris prostratæ cadaver informe superest. Multis olim sæculis Regum sedes; post eadem semper illustris dignitate, ac prærogatio omni iure, dempta solum Regis præsentia, qui thronum suum Pechinum transtulit. Cælo fruitur salubri, aëna planitie, alluione ingentis fluuij Chiani, cuius immissus in urbem Sinus onerarijs quoque non impar nauibus, com meatuum florem, & mercium, per fora, & compita circumportat frequentia Ciuium absque vlla comparatione Pechino maior, & nunc etiam post stragem à Tartaris editam, capitum censet millionem, murorum triplici diuiditur cinctu, quem tres vrbes facillè dixeris, nisi intimam totam Regis palatium occuparet, hortis, viuarijs, Eurippis, venationibus omnique ad delicias inuento ingenij, & manus spectabile. Urbis mediam partem, præcipuam, & curiosius munitam, murus ambit miliarium viginti, ea crassitie vt possint tres currus æquatis frontibus super illam agi; Fabricæ illius materiatio, saltè exterior sectura

54.
Nanchinum
quidem om-
nium summa
voluntate
Riccius illic
excip.